

PISTEKIRJOITUSTUOTTEET JA KOHOTULOSTEET

2025

Taktiili

PISTEKIRJOITUS, PISTEIDEN JA
VÄRITULOSTUKSEN YHDISTÄMINEN,
KUOHUPAPERIKARTAT, ISOKIRJOITUS

PISTEKIRJOITUS

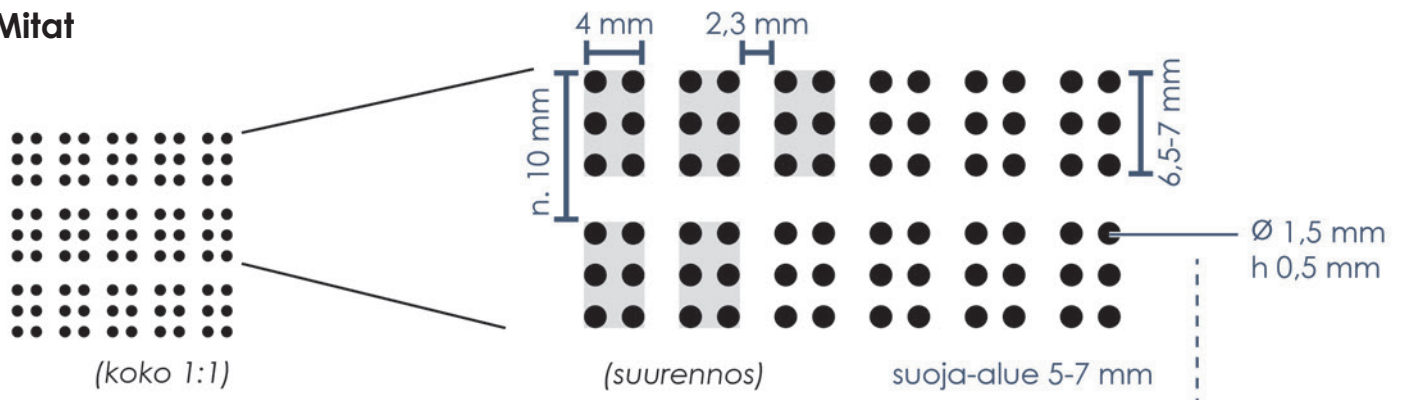
Pistekirjoitus on kohokirjoitusta, jota luetaan sormin. Pistekirjoitusjärjestelmässä on kuusi pistettä, joista saadaan 63 erilaista pistemerkkiä, kuten aakkoset ja välimerkit. Muut merkit muodostetaan yhdistelemällä. Samalla merkillä voi olla eri yhteyksissä eri merkitys.

Pistekirjoitus on aina saman kokoista. Sen kokoa ei siis voi suurentaa tai pienentää. Koon lisäksi standardi määrittelee myös muun muassa merkkien ja rivien välistykset. Pistekirjoitus vie enemmän tilaa kuin vastaava teksti näkevien tekstinä printattuna (ks. viereinen sivu).

Yksi pistekirjoitusmerkki on kuuden pisteen suunnikas. Piste on halkaisijaltaan 1,5 mm, sen korkeus pohjapinnasta on 0,5 mm ja se on muodoltaan kupera. Jotta pistekirjoitus olisi luettavaa, sen ympärille tulee jättää 5–7 mm suoja-alue, jolla ei ole muuta sormin tunnettavaa kohomateriaalia.

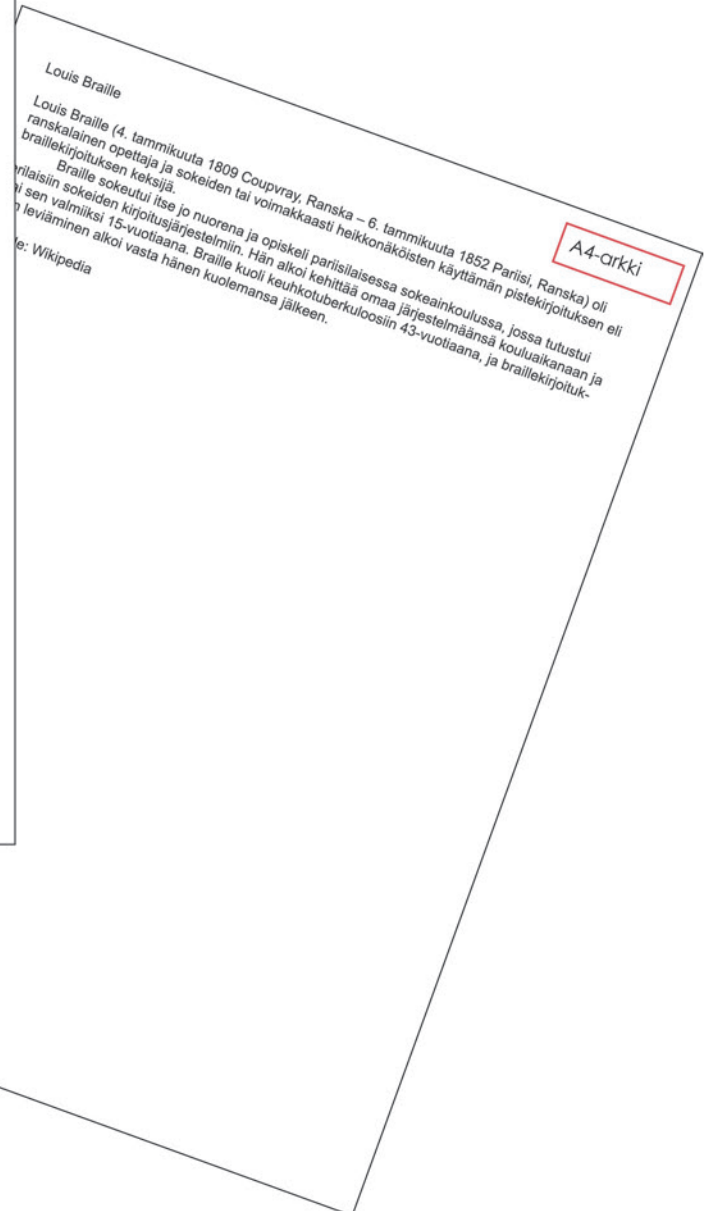
Pistekirjoituksessa käytetään kirjainten ja välimerkkien lisäksi joitain erikoismerkkejä. Esimerkiksi ison kirjaimen eteen tulee ison kirjaimen merkki ja numeron tai numerosarjan eteen numeromerkki.

Mitat

Esimerkki pistekirjoituksen vaatimasta tilasta

Pistekirjoitusta A4-arkilla ja sama teksti Arial-fontilla (koko 12 pt).

PISTEKIRJOITUSTUOTTEET

Pistekirjoitusta voi tulostaa yksi- tai kaksipuolisena tulosteena. Koska pistekirjoitus vie paljon tilaa, yksi kirja koostuu yleensä useasta sidoksesta. Lähes aina pistetekstiä tulostetaan tiheää tiheällä -tekstityyppinä, eli normaalilla kirjain- ja rivivälityksellä. Näin arkkimäärä ja valmiin niteen paksuus pysyy kohtuullisena.

Teksti on helpompilukuista, jos se tulostetaan harvennetulla rivivälillä (= tiheää harvalla). Esimerkiksi lapsille suunnattu pistekirjoitusteksti voi olla tällä tavalla tulostettua. Aikuisena pistekirjoitusta opetteleva aloittaa opiskelun harvaa harvalla -tekstityypistä, jossa rivien lisäksi myös kirjainten välit on harvennettu, eli jokaisen kirjaimen jälkeen tulee välilyönti.

Pistekirjoitustuotteet voivat olla esimerkiksi vihkomuotoisia (selkämuksettä niitä) tai metallikierteeseen sidottuja. Metallikierteeseen sidottuun materiaaliin voi liittää vaikkapa muovikannet, kohokuvia tai väritulostettuja sivuja.

Valmistamme pistekirjoituksella esimerkiksi

- lehtiä
- kokousaineistoja, tiedotteita
- viranomaisasiakirjoja, todistuksia
- käyttöohjeita, oppaita
- ohjelmalehtisiä, ruokalistoja
- kutsuja, onnitteluja
- lauluviikkoja.

VÄRI- JA PISTETULOSTUKSEN YHDISTÄMINEN

Joskus voi olla järkevintä toteuttaa samasta aineistosta erikseen mustavalkoinen tai väritulostettu materiaali ja pistekirjoitusmateriaali. Pistekirjoituksen ei kuitenkaan aina tarvitse olla oma erillinen tuotteensa. Pisteitä voi yhdistää väritulostustöihin eri tavoin.

Pistekirjoitusteksti ja tavallinen teksti voivat esimerkiksi kulkea joka toisella rivillä edeten samaan tahtiin tai aineistot voi jakaa muulla tavoin samalle arkille. Kierresidottuun vihkoon voi yhdistää värituloste- ja pistekirjoitusarkkeja sekä esimerkiksi kuohupaperitulosteita. (Kuohupaperitulosteista lisää sivuilla 12-13.)

Jos pistekirjoitusvihkossa on myös mustatekstinä sisällysluettelo, avustaja voi helposti ohjata oikeaan kohtaan esimerkiksi laulukirjassa tai ruokalistassa.

Pistekirjoitusmateriaalin kanteen tulostettu teksti ja/tai kuva auttaa avustajaa tai asiakaspalvelijaa antamaan asiakkaalle oikean vihkon, jos materiaaleja on erilaisia, esimerkiksi eri kieliversioita.

Mitä pienempi painotuote, sitä vähemmän pistekirjoitusta siihen mahtuu. Korttiin tai flyeriin voidaan lisätä pistekirjoituksella esimerkiksi nettiosoite tai muut yhteystiedot. Käyntikortteihin tarkempia vinkkejä esitteen sivuilla 10-11.

Pistekirjoitusarkkiin voi tulostaa myös pisteviivan muodostamia kuvioita. Esimerkiksi Taktiilin suunnittelemissa onnittelukorteissa pistekuvio myötäilee korttiin painettua kuvaa. Takakannen pistetekstissä kerrotaan, mikä kuva etupuolella on. Kun kortissa on lisäksi teksti "Onnea" sekä väri- että pistepainatuksella, sopii kortti sekä näkövammaisille että näkeville lähettäville ja vastaanottajille.

ILMIIT ENKELI / SABAQ ENGEL / THE BOY WHO WEPT (1932, AT BIEGA
SALA GALLERIA / FINLANDS NATIONALGALLERI / FINNISH NATIONAL GALLERY / HANNU AJTOCHI

KÄYNTIKORTIT PISTEKIRJOITUKSELLA

2-osainen

(suositeltava malli pistekirjoitusta sisältäville korteille)

Avattavassa käyntikortissa pistekirjoitus sijoitetaan kortin sisäisivulle. Näin se on paremmin suojassa, jos korttia säilytetään esimerkiksi lompakossa. Takasivulla pistekirjoitus näkyy kuoppina. Korttiin mahtuu myös tärkeimmät yhteystiedot isokirjoituksella.

1-osainen

Yksiosaisessa käyntikortissa pistekirjoitus sijoitetaan eri puolelle kuin painettu teksti. Kortin väripinta saattaa hieman repeillä pisteiden kohdalla. Tekstipuolella pistekirjoitus näkyy kuoppina ja saattaa haitata tekstin luettavuutta, jos teksti on hyvin pientä.

Pisteteksti

Korttiin mahtuu 4 pisteriviä, rivillä 13–14 merkkiä (mukaan lukien välilyönnit, numeromerkit ja ison kirjaimen merkit).

90x50 mm kokoiseen korttiin mahtuu yleensä esimerkiksi:

Yritys

Etunimi

Sukunimi

012 345 6789

tai

etunimi.

sukunimi@

yritys.fi

+358123456789

Esimerkkikortti

Kaksiosainen käyntikortti väripainatuksella, isokirjoituksella ja pistekirjoituksella. Painetaan 250 g sileäpintaiselle paperille.

takasivu, tyhjä tai väripainatus
(pisteiden kuopat takasivulla)

etusivu, väripainatus

sisäaukeama, isokirjoitus ja pistekirjoitus

KUOHUPAPERI

Kuohupaperi on kohotulostukseen tarkoitettua erikoispaperia. Arkit ajetaan väritulostuksen jälkeen vielä erillisen lämpölaitteen läpi. Lämmön vaikutuksesta musta väri reagoi paperin pinnan kanssa ja kohoaa. Muut värit jäävät arkin pintaan tavallisen väritulosteen tapaan.

Kun kaikki merkinnät arkilla ovat sekä tunto- että näköaistin avulla tutkittavissa, on aineistoa helppo käyttää yhdessä ystävän tai avustajan kanssa.

Kuohupaperikartta suunnitellaan ja toteutetaan aina tapauskohtaisesti.

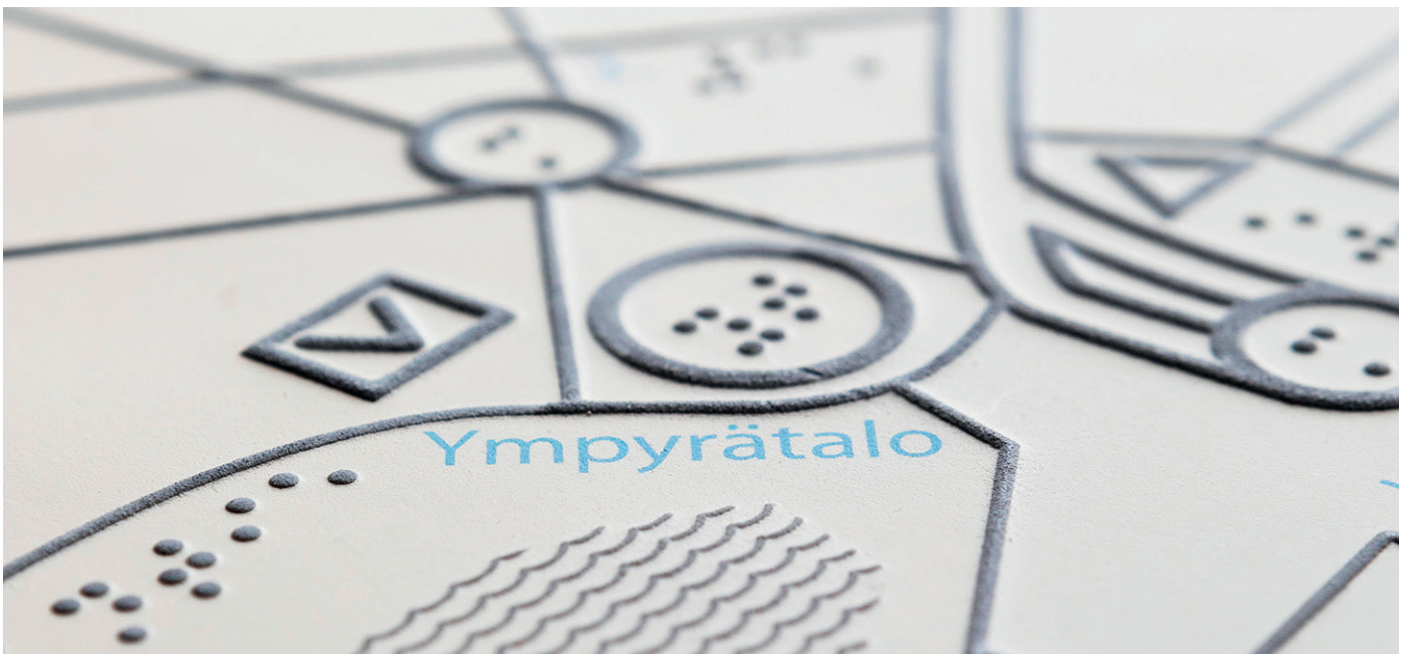

Valmistamme kuohupaperille esimerkiksi

- kartat kodin, työpaikan tai oppilaitoksen ympäristöstä
- kartat ryhmän matkakohteesta tai kesätapahtuman alueesta
- rakennusten pohjapiirrokset
- näyttelytilan kartat
- kaaviokuvat

Kuohupaperille tulostetut kartat soveltuvat henkilökohtaiseen käyttöön sekä tapahtumiin ja näyttelyihin mukana kannettaviksi tai kotiin vietäviksi.

Nettisivun esteettömyystiedoissa kannattaa mainita, jos kohteessa on saatavilla esimerkiksi kuohupaperikartta tai pistekirjoitusmateriaalia.

ISOKIRJOITUS

Isokirjoitus tarkoittaa normaalia suurempaa tekstikokoa, ja se on suunnattu etenkin heikkonäköisille.

Isokirjoitusfontti on selkeä ja päätteetön. Suositeltava tekstin koko on 16 pistettä. Tekstin tausta on yksivärinen, ja tekstin ja taustan kontrasti suuri. Otsikkoon valitaan esimerkiksi muuta tekstiä suurempi fonttikoko.

Isoteksti kirjoitetaan pienaakkosin. Alleviivausta ja kursivointia ei käytetä ja lihavointiakin vältetään. Yksittäinen sana tai kaksi tekstissä voi tarvittaessa olla suuraakkosin kirjoitettuna.

Kappaleet erotetaan niiden väliin jäävän tyhjän tilan avulla, ensimmäisen rivin sisennystä ei käytetä. Teksti tasataan vasemmalle.

(Tämän sivun tekstin fontti on Arial ja koko 16 pistettä.)

AINEISTOT

Pistekirjoituksen aineistot tulee aina toimittaa **tavallisena tekstinä**, ei esimerkiksi pistekirjoituksen näkökuvana.

Kun toimitat tekstin pistekirjoitustuotantoon, merkitse siihen valmiiksi otsikot ja kappalejaot. Muuten tekstiä ei kannata asetella, sillä esimerkiksi Word-tekstinkäsittelyohjelmassa enter-painikkeella tehty rivijako tai manuaalisesti merkityt tavuviivat lisäävät työtä kirjapainossa, koska pistekirjoitusrivit ovat erimittaisia kuin mustatekstin rivit.

Me Taktiilissa muunnamme tekstin pistekirjoitukseksi ja asettelemme sen niin, että valmis pistekirjoitustuote on mahdollisimman selkeälukuinen. Tätä kutsutaan pistetaitoksi.

VEKTOROIDUT PISTEKIRJOITUSTIEDOSTOT

Valmistamme pistekirjoitustiedostoja esimerkiksi teollisuuden erilaisten pakkausten pistemerkintöihin.

Toimitamme valmiin aineiston joko ai- tai pdf-tiedostona.

Kuvat: Laura Oja, Susanna Öysti ja Näkövammaisten liiton kuva-arkisto.
Painopaikka Taktiili

Taktiili

taktiili@nakovammaistenliitto.fi

taktiili.fi

Näkövammaisten liitto ry

Marjaniementie 74, 00930 Helsinki

PL 30, 00030 IIRIS

**PISTEKIRJOITUKSEN JA
TAKTIILIOPASTEIDEN
ERIKOISOSAAJA**